

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie Sociale
Zaken en Werkgelegenheid

Per email verzonden aan: cie.szw@tweedekamer.nl

DATUM

8 juni 2023

KENMERK

B20230609DvdV

BETREFT

Participatiewet in balans

BIJLAGEN

--

CONTACT

Dianne van der Veen

TELEFOON

06-41284280

E-MAIL

dvanderveen@vgn.nl

Geachte leden van de vaste commissie,

Op 14 juni aanstaande vindt er een debat plaats tussen u en minister Schouten over de Participatiewet. Namens de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) willen we graag onze visie en standpunten met u delen.

We verwachten dat voorafgaand aan het debat minister Schouten nog een visiebrief met de Kamer zal delen waarin ze haar plannen schetst voor de invulling van het tweede en derde spoor van de 'Participatiewet in balans'. Eerder heeft de minister aangegeven te streven naar een Participatiewet die mensen ondersteunt om volwaardig deel te nemen aan de samenleving, via (betaald) werk of, indien dat nog niet haalbaar is, door andere vormen van participatie.

Wij onderschrijven het uitgangspunt van harte dat mensen met een beperking, net als andere burgers, er toe willen doen en willen meedoen in de samenleving. Het is van cruciaal belang dat alle mensen, ongeacht of ze een beperking hebben, de kans krijgen zich te ontwikkelen en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving, ook als betaald werk nog een stap te ver is. Dit vereist maatwerk ('wat heb jij nodig om mee te kunnen doen?'), waarin ontplooiing van individuele mogelijkheden het uitgangspunt is. Het effect van de voorgestelde maatregelen voor mensen met een beperking zal dan ook sterk afhangen van de manier waarop ze worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

Om de plannen te laten slagen, vragen wij uw aandacht voor de volgende twee punten:

1. Zorg voor meerjarige ontwikkelingslijnen die ook over de domeinen Jeugdwet/Wlz/Wmo/Participatiewet/Wajong heengaan.
2. Betrek actief mensen met een beperking en ook de gehandicaptenzorg bij de verdere uitwerking van de plannen.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00

E info@vgn.nl

vgn.nl

Hieronder volgt een toelichting op beide punten:

1. Zorg voor doorlopende ontwikkelingslijnen over domeinen heen

Ieder mens heeft dromen en potentieel als het gaat om werk en betekenisvolle deelname aan de maatschappij. Voor mensen met een beperking is het vaak een uitdaging om de juiste plek te vinden die op dit moment bij hen past. De beste plek fungeert als een leeromgeving waar ervaring kan worden opgedaan en die een opstap is naar een volgende passende werkplek. Zo kunnen zij hun loopbaan opbouwen. Mensen met een beperking beginnen vaak met een achterstand, vaak zonder diploma of startkwalificatie. Het verwezenlijken van hun dromen vergt vanwege hun beperking vaak meer tijd dan voor mensen zonder beperking.

Het beroepsonderwijs in Nederland is ingericht voor de gemiddelde leerling. Hierdoor sluit het niet aan bij het leervermogen van jongeren die het voortgezet speciaal onderwijs verlaten met de indicatie 'dagbesteding'. Deze groep jongeren doorloopt een complex traject langs de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Dit traject lijkt op een uitdagende klim met hoge treden, steile ravijnen en onzekere bruggen. Als samenleving staan we voor de uitdaging om deze reis soepeler, minder steil en met kleinere stappen te maken, zodat mensen met een beperking volwaardig kunnen meedoen. Hierbij verwijzen we ook naar de metafoer van de trap van Erik Dannenberg.

Neem de hindernissen weg bij de overgang van Wmo naar andere domeinen

Wij pleiten er voor dat ieder individu de mogelijkheid heeft om zich op zijn eigen tempo te ontwikkelen en zo een steeds grotere en zinvollere bijdrage aan de samenleving kan leveren. Om dit te bereiken, is het essentieel om de hindernissen bij de overgang van de Wmo naar de Participatiewet weg te nemen. Daarnaast is het van belang om te investeren in mensen die niet binnen een jaar kunnen doorstromen naar betaald werk. Er zijn langdurige ontwikkeltrajecten nodig die beginnen in de Jeugdwet of dagbesteding Wmo en naadloos overgaan in de Participatiewet, zonder dat burgers iets merken van de verschillende voorwaarden en regels van elke wet.

Start ontwikkelingslijnen vanuit voortgezet speciaal onderwijs

Deze ontwikkelingslijnen starten bij voorkeur al binnen het voortgezet speciaal onderwijs. Deze trajecten kunnen periodiek worden geëvalueerd en tussentijds bijgesteld op basis van de individuele ontwikkeling. Hierbij hanteren we het principe 'Zo snel als mogelijk, zo langzaam als nodig'. In een dergelijk langdurig traject is het essentieel om continuïteit te waarborgen met een (traject)begeleider. Deze persoon speelt een belangrijke rol bij het verantwoorden en bijsturen van het traject gedurende de tussentijdse stappen.

Verhaal van Finn:

Finn is 24 jaar en heeft een licht verstandelijke beperking (LVB) en ADHD. Vanaf dat hij 20 jaar is, woont hij begeleid. Onder andere omdat hij behoefte heeft aan een dag- en nachtritme en structuur gaat hij naar de dagbesteding. Hier behaalt Finn verschillende certificaten op het gebied van sociale- en werknemersvaardigheden. Twee jaar later wordt Finn begeleid naar TalentWerkt! Samen met de coaches onderzoekt Finn zijn droom en ontdekt hij zijn talenten. Hij begint als vrijwilliger bij de plaatselijke Albert Heijn, waar hij een paar uur per week werkt. Langzaam breidt hij zijn aantal werkuren uit. Na een jaar krijgt Finn een arbeidsovereenkomst aangeboden voor 18 uur per week. Daarnaast gaat Finn nog twee dagen per week naar de dagbesteding waar hij ook zijn vragen over zijn werk kan bespreken. Zo bouwt Finn in kleine stapjes aan positieve ervaringen en aan versterking van zijn zelfvertrouwen.

Finn groeit niet alleen op professioneel gebied, maar ook op sociaal vlak. Hij wordt gewaardeerd door zijn werkgever, wat resulteert in een uitbreiding van zijn arbeidsovereenkomst naar 26 uur per week, drie maanden na aanvang. Finn is trots en blij dat hij erbij hoort, dat zijn bijdrage van betekenis is en bovendien dat hij nu financieel zelfstandig is geworden.

2. Betrek mensen met een beperking en de gehandicaptenzorg bij de uitwerking van de plannen

Eenvoud, eigen tempo en maatwerk zijn essentiële randvoorwaarden als het erom gaat om een zinvolle en betekenisvolle (werk)plek in de maatschappij te realiseren voor mensen met een beperking. Echter, de regelgeving van de Participatiewet is complex en moeilijk te begrijpen; laat staan als je een (verstandelijke beperking) hebt. Wij vinden het belangrijk dat mensen met een beperking worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. Zij zijn immers het beste in staat om aan te geven wat zij nodig hebben om de volgende stap te kunnen zetten. Wij roepen u dan ook op om actief de ervaringsdeskundigheid van mensen met een beperking te benutten bij de uitwerking van de plannen.

Als VGN willen wij ook graag betrokken worden bij de uitwerking van de plannen. Onze [Visie2030](#) streeft naar een samenleving waarin iedereen gewoon mee kan doen. Dit vraagt om een arbeidsmarkt die toegankelijk is. Samen met onze leden werken wij ernaar toe dat mensen met een beperking, voor wie dat passend is, een betaalde baan hebben. Voor degenen voor wie een betaalde baan op dit moment (nog) niet haalbaar is, is het belangrijk dat ze een plek hebben waar ze betekenisvolle activiteiten kunnen verrichten met de ruimte om zich te ontwikkelen. Dit is een complexe en uitdagende omslag waaraan de VGN voortdurend en met grote inzet werkt.

Wij doen dan ook een uitdrukkelijke uitnodiging aan de minister om gebruik te maken van de aanwezige kennis en expertise binnen onze sector op dit gebied.

Vragen aan de minister:

- Wilt u er bij de de minister op aandringen om bij de uitwerking van het 2e en 3e spoor uit te gaan van doorlopende ontwikkelingslijnen die de verschillende domeinen overschrijden?
- Wilt u de minister verzoeken om ervaringsdeskundigen, namelijk mensen met een beperking en de gehandicaptensector actief te betrekken bij de uitwerking van de visie?

Wij vragen u bovenstaande punten ter harte te nemen en tijdens het komend debat naar voren te brengen. Uiteraard zijn wij graag bereid deze brief toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Theo van Uum', written over a horizontal line.

Theo van Uum
Directeur